

wania Lasu, kierownika Biura Zagospodarowania Lasu, kierownika Działu Technicznego, Naczelnego Inżyniera — Zastępcy Dyrektora i Głównego Inspektora. W okresie 24-letniej pracy na Lubelszczyźnie dał się poznać jako leśnik wielkiej miary, o bardzo rozległej, ciągle skrzętnie uzupełnianej wiedzy, dobry organizator, sprawiedliwy przełożony i wychowawca wielu pokoleń młodych leśników. Przez cały okres pracy zawodowej, jak również po przejściu w 1968 r. na zasłużoną po 43 latach pracy emeryturę, pracował aktywnie społecznie. Był czynnym członkiem PZPR, pełniąc w partii wiele odpowiedzialnych funkcji. Był organizatorem i pierwszym Przewodniczącym Zarządu Lubelskiego Oddziału PTL. Za aktywną pracę w PTL został odznaczony Złotą Odznaką Towarzystwa. Był też organizatorem i Przewodniczącym Oddziału SITLiD, posiadał odznaczenia NOT. Wiele Jego artykułów ukazało się w prasie fachowej, a szczególnie na łamach „Lasu Polskiego”. Za całokształt pracy zawodowej i społecznej został odznaczony w XX-lecie PRL Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, wyróżniony odznaką „Tysiąclecia Państwa Polskiego”, odznaką „Za zasługi dla Lubelszczyzny”.

Przemawiając na pogrzebie inż. Wiercińskiego w Alei Zasłużonych Cmentarza Lubelskiego, Dyrektor Okręgowego Zarządu Lasów Państwowych mgr inż. Eligiusz Elżakowski stwierdził: „Wacław Wierciński pracą swojego całego życia dobrze zasłużył się lasom, dobrze zasłużył się Lubelszczyźnie. Zapisał się na trwałe w ich historii”.

Leopold Wójcicki

Wspomnienie pośmiertne o prof. drze Eugeniuszu Ilmurzyńskim

Посмертное воспоминание о проф. докт. Эугениуше Ильмужинском

Dr Eugeniusz Ilmurzyński, Professor — Obituary

21 stycznia 1976 r. odszedł na zawsze z naszego grona prof. dr E. Ilmurzyński, człowiek o wielkich walorach serca i umysłu, wybitny autorytet i krzewiciel postępowych prądów w dziedzinie hodowli lasu, człowiek umiejący łączyć doświadczenie praktyczne z nurtem zagadnień naukowych, tworzyć koncepcje i w trudzie sumiennej pracy realizować wynikające z nich zadania. Jego nieprzeciętne zasługi dla polskiego leśnictwa trudno zamknąć w treści krótkiego wspomnienia.

Urodził się 17 grudnia 1898 r. w Warszawie w rodzinie robotniczej. Szkołę średnią ukończył w roku 1916 w Warszawie a w roku 1918 rozpoczął pracę zawodową w leśnictwie jako praktykant w lasach majątku Złoty Potok. Studia wyższe odbył na Wydziale Leśnym Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego uży-

skując w roku 1922, jako jeden z pierwszych absolwentów tego wydziału (dyplom nr 5), stopień inżyniera leśnika, równoznaczny obecnie ze stopniem magistra inżyniera. Po ukończeniu studiów przeszedł do służby terenowej lasów państwowych początkowo jako adiunkt w nadleśnictwach Sieraków, Połajewo i Grodzisko, a od 1926 r. jako nadleśniczy w nadl. Popioły. W roku 1934 został skierowany do pracy w Dyrekcji LP w Poznaniu w charakterze kierownika Oddziału Hodowli i Ochrony Lasu a w roku 1939 do Dyrekcji Naczelnej Lasów Państwowych jako inspektor. W okresie okupacji pracował jako sekretarz nadleśnictwa, a po Powstaniu Warszawskim jako robotnik leśny.

Po wyzwoleniu wrócił na poprzednie stanowisko inspektora DNLP, gdzie w uznaniu działalności organizatorskiej na Ziemiach Odzyskanych został odznaczony Srebrnym Krzyżem Zasługi. Następnie już w Ministerstwie Leśnictwa pełnił w okresie 1947—1949 obowiązki naczelnika Wydziału Hodowli i Ochrony Lasu. W 1950 r. przeszedł do pracy w Instytucie Badawczym Leśnictwa, gdzie do 1965 r. pełnił funkcję kierownika Zakładu Hodowli Lasu.

Tytuł docenta otrzymał w 1954 roku. Doktoryzował się w 1961 r. na podstawie pracy pt. „Próba wyróżnienia i charakterystyki trzech form pokrojowych sosny pospolitej”.

Pracę dydaktyczną rozpoczął prof. Ilmurzyński w roku 1923 jako nauczyciel w Państwowej Szkole dla leśniczych w Zagórze, gdzie pozostawał do 1926 r., tj. do czasu powołania Go na stanowisko nadleśniczego. Wrócił do tej działalności w 1946 r. początkowo jako adiunkt w Katedrze Ogólnej Hodowli Lasu pod kierunkiem prof. dra T. Włoczewskiego, a następnie jako wykładowca i wreszcie od 1958 do 1969 r. jako Kierownik Katedry Szczegółowej Hodowli Lasu SGGW. W roku 1963 mianowany został profesorem nadzwyczajnym a w 1969 profesorem zwyczajnym. W 1968 r. prof. dr E. Ilmurzyński zorganizował pierwsze w Polsce Studium Podyplomowe Hodowli Lasu, pełniąc w ciągu 2 lat funkcję kierownika tego Studium.

Po przejściu na emeryturę w 1969 r. prof. Ilmurzyński w dalszym ciągu, aż do ostatniego dnia swego życia, aktywnie uczestniczył w kształceniu leśników, przekazując swą wiedzę i doświadczenie zarówno jako wykładowca na Studium Podyplomowym Hodowli Lasu, a następnie Studium Produkcji Lasu oraz jako promotor prac dyplomowych i rozpraw doktorskich w SGGW.

W ciągu swej długiej działalności dydaktycznej prof. Ilmurzyński był opiekunem lub recenzentem kilkunastu rozpraw doktorskich i habilitacyjnych, a pod Jego kierunkiem wykonanych zostało około 90 prac magisterskich z dziedziny hodowli lasu. Brał udział w komisjach oraz oceniał dorobek wielu kandydatów do nadania tytułu profesora.

Dorobek naukowy prof. Ilmurzyńskiego obejmuje ponad 50 publikacji oraz ponad 30 nie opublikowanych dokumentacji naukowo-technicznych dotyczących różnych problemów hodowli lasu, z których znaczna część poświęcona planowaniu hodowlanemu i cięciom pielęgnacyjnym służy bezpośrednio praktyce.

W pracach na temat planowania hodowlanego w gospodarstwie leśnym zawarte są wyniki studiów i badań rozpoczętych przez prof. Ilmurzyńskiego jeszcze w okresie międzywojennym. Wysunięte tam koncepcje podziału

kraju na dzienne przyrodniczo-leśne, wyróżnienia typów siedlisk i ustalenia typów drzewostanów, zostały zrealizowane w obowiązujących w państwowym gospodarstwie leśnym zasadach hodowlanych, przyczyniając się do wysunięcia perspektywicznych celów produkcji i właściwego planowania czynności hodowlano-leśnych w gospodarstwie leśnym.

Opracowana przez prof. Ilmurzyńskiego metoda selekcyjna cięć pielęgnacyjnych, wprowadzona również do praktyki, pozwoliła na przyspieszenie długotrwałych cykli produkcyjnych w leśnictwie oraz polepszenie i pomnożenie efektów produkcji.

Dorobek prof. Ilmurzyńskiego obejmuje także inne podstawowe działy hodowli lasu. Został on syntetycznie ujęty w podręczniku hodowli lasu dla studentów wydziałów leśnych oraz w wielu oryginalnych opracowaniach o charakterze studiów i rozpraw.

Prof. Ilmurzyński brał czynny udział w pracach wielu zespołów ustalających podstawy gospodarki hodowlano-leśnej w naszym kraju, a Jego działalność naukowa miała zawsze na względzie kierowanie rozwoju leśnictwa w nurt racjonalnie ujmowanej służby dla Kraju i Narodu. Zasługi położone na tym polu przez prof. Ilmurzyńskiego są godne najwyższej oceny.

Profesor, jako wybitny specjalista w dziedzinie pielęgnowania lasu, był przez wiele lat koordynatorem realizowanych w tym zakresie prac badawczych w krajach RWPG oraz organizatorem wielu konferencji krajowych i międzynarodowych. Reprezentował polskie leśnictwo na światowych kongresach leśnictwa, konferencjach IUFRO, naradach FAO i RWPG.

Nie da się tu przedstawić w pełni sylwetki Człowieka, który poza pracą zawodową przez wiele lat hojnie poświęcał czas i siły na działalność społeczną. Prof. Ilmurzyński był aktywnym członkiem partii, współorganizatorem SITLiD a następnie wieloletnim członkiem zarządów głównych SITLiD i PTL, które za aktywną działalność przyznały Mu złote odznaki.

Należał poza tym do licznych towarzystw, komisji i komitetów naukowych, między innymi jako honorowy członek Komitetu Nauk Leśnych PAN. Był członkiem komitetów redakcyjnych „Sylwana”, „Prac IBL”, „Folia Forestalia Polonica”, „Lasu Polskiego” oraz wielu innych wydawnictw.

Za zasługi w pracy zawodowej i społecznej prof. Ilmurzyński otrzymał Srebrny i Złoty Krzyż Zasługi, Medal 10-lecia PRL, Krzyże Kawalerski i Oficerski Orderu Odrodzenia Polski. Został także wyróżniony indywidualną nagrodą I st. przez Ministra Oświaty i Szkolnictwa Wyższego za szczególne osiągnięcia w dziedzinie badań naukowych oraz nagrodą Przewodniczącego Komitetu Nauki i Techniki i dyplomem Departamentu Rolnictwa Rządu USA.

Dzięki swojej skromności i dużemu taktowi potrafił tworzyć w kierowanych przez siebie zespołach atmosferę serdecznej, prawdziwie koleżeńskej współpracy.

Wspomnienie o Nim trudno ująć w słowa, można je zamknąć w najlepszych myślach i naszych szczerych uczuciach, a lasy polskie, którym poświęcił całe swoje życie, niech zaszumią Mu swój hymn.

Cześć Jego pamięci!

Stanisław Bellon

WYKAZ DOROBKU NAUKOWEGO PROF. DRA EUGENIUSZA ILMURZYŃSKIEGO

1. Podkrzesywanie jako zabieg pielęgnacyjny. „Las Polski”, 1938, nr 1.
2. Wyznaczenie drzew doborowych jako sposób zabezpieczenia celu produkcji. „Las Polski”, 1939, nr 5.
3. Sadźmy las na nieużytkach (współautor L. Markiewicz). Główny Komitet Dnia Lasu, 1939.
4. Zadania odbudowy lasów w Polsce. „Głos Lasu”, 1945, nr 1.
5. Planowanie hodowlane w gospodarstwie leśnym. „Las Polski”, 1946, nr 5.
6. Stworzenie Narodowego Funduszu Leśnego we Francji. „Las Polski”, 1947, nr 7/8.
7. Nowe drogi rozwojowe gospodarstwa przerębowego w Szwajcarii. „Las Polski”, 1948, nr 5.
8. Las przerębowy w Szwajcarii. Wyd. IBL, seria A, nr 57, 1948.
9. Lasy na Ziemiach Odzyskanych. „Kalendarz Leśny Informacyjny”, 1948.
10. Zmiana metod gospodarczych w lasach polskich. „Sylwan”, 1948, nr 2—4.
11. Leśnik-hodowca w obliczu przebudowy lasu. „Niwa Leśna”, 1948, nr 12.
12. Na przełomie gospodarstwa leśnego w Polsce. „Las Polski”, 1949, nr 12.
13. Diagnostyka leśna. „Kalendarz Leśny Informacyjny”, 1949.
14. Gospodarka bezzrębowa w Szwajcarii. „Głos Młodego Leśnika”, 1949, nr 4.
15. Wyznaczanie drzew do ścinki — czynnością hodowlaną. „Las Polski”, 1949, nr 1/2.
16. Gospodarstwo bezzrębowe w Polsce. „III World Forestry Congress”, Helsinki, 1949, „Sylwan”, 1950.
17. Rola młodszych drzewostanów w przebudowie lasu. „Kalendarz Leśny Informacyjny”, 1950.
18. Cięcia pielęgnacyjne w gospodarstwie leśnym. PWRiL, 1951.
19. Zarys cięć pielęgnacyjnych w kierunku selekcyjnym „Sylwan”, 1951, nr 1.